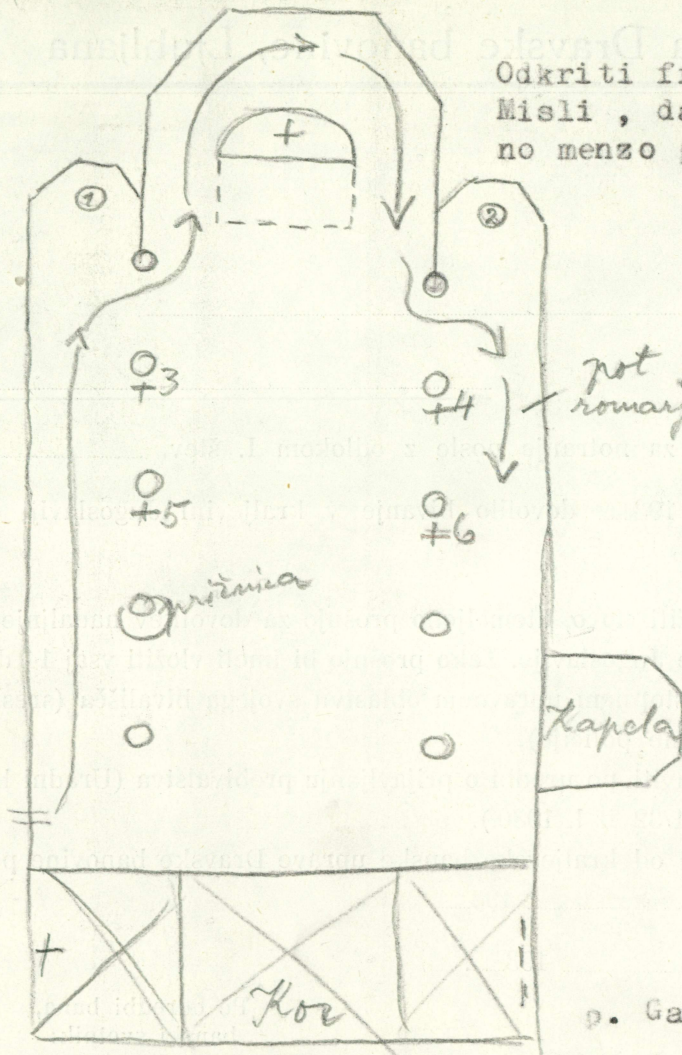

Odkriti freske pod korom!

Misli, da ni pravega vzroka za to, da bi oltar no menzo prestavljali naprej.

Možnosti: uničiti 2, na to mesto postaviti 6, na mesto 3 postaviti 5, da bosta gotška vstrie. Ostane 3 - najti prostor ob steni. Vsi so kvali- tetni ! Uničenje ne prihaja v poštev.

Diskutabel je tudi varianta, da se ostavi 4 na mesto 6 in bosta gotška oltarja v ospredju, ostanek 3 pa k steni, dočim gre 6 na mesto 2.

Za pogled in vtis celote pa je mnogo boljša prva varianta, druga diskutabel samo zaradi ozirov na možno preureditev prezbitterija.

Kje najti prostor za " celjski oltar"? Pod korom levo, mesto brezpomembnega novogostega oltarja.

Monumentalni kamniti tlak naj ostane

Srce Jezusovo na menzi oltarja v kapeli sv. Frančiška je delo nekega pastirja iz Podvincev pri Ptujju iz l.1940. Sorodnik kaplana p. Gavducij Goloba po zaobljubi.

Stele, CXX, 25.10.1945, str.60 -63.

Freske na juž.strani, na koru.

Pred vojno odkrita freska svetnika s papeško tiaro, je med vojno vsled zamakanja

v zgornji polovici odpadla. Vidi se samo še gotski vrh s škofovsko palico, njen spodnji del in trebušni del ter obnožje figure. Levo od te figure se je pokazal nimb in del škofovske mitre sosednje figure, od katere se nižje doli kaže tudi del oblek. Desno od papeža so se pokazale noge z ranami posejane in značilno križajočega se koraka - spodnji del Imago pietatis.

Pod ravnim pasom, pod to s upino slike se je pokazala frontalno stoječa glava sv. Aribstafa, desna roka, ki objema deblo drevesa in na desni glava in blagoslavljaljoča roka Kristusa.

Na steni desno odtod, so se tudi pokazali večji sledovi slik, nerazločne vsebine.

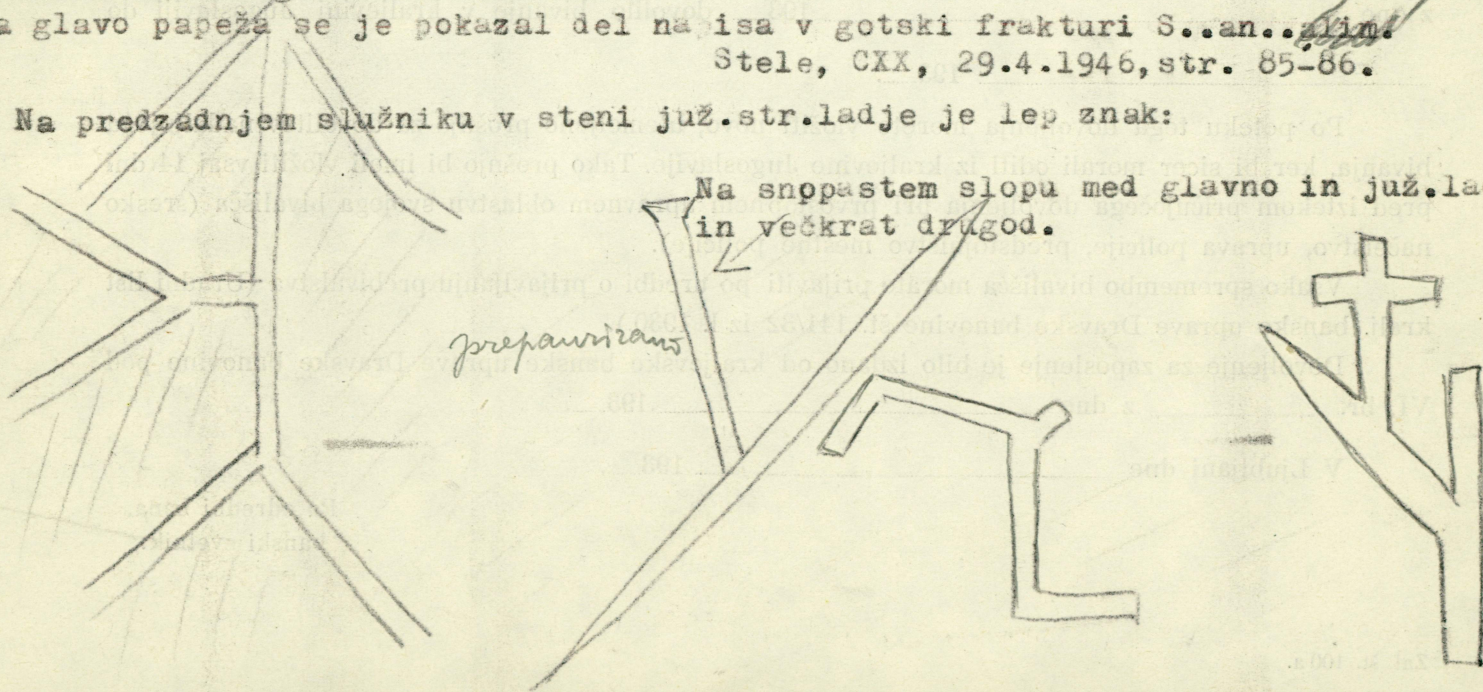
Čas, sreda ali 2. pol. 15. stol. Zelo tenak in krhek omet, ohraniti veliko ne bo mogoče.

Na glavo papeža se je pokazal del na isa v gotski frakturi S..an...lin!
Stele, CXX, 29.4.1946, str. 85-86.

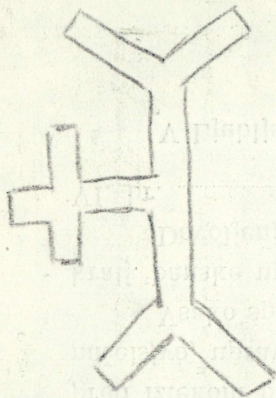
Na predzadnjem služniku v steni juž. str. ladje je lep znak:

Na snopastem slopu med glavno in juž. ladjo in večkrat drugod.

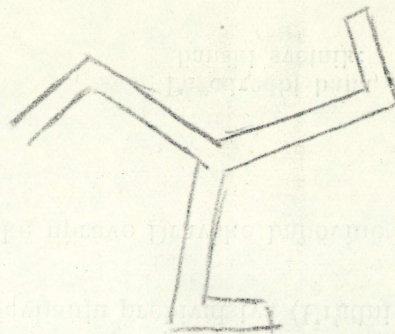
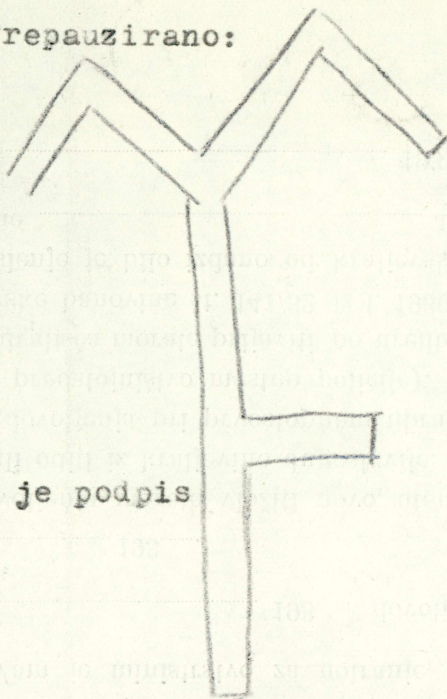
preparirano

Prepauzirano:

Na oltarju sv. Družine je podpis
Jacober Pettau.

Stele, CXIX, 4.11.1946, str.30-32

Edina zanimiva tabla med votivnimi. Kaže čudovito ozdravljenje v kostrivnici 1879. Na hrbtu je zapis: Daruje to sliko Anton Buth pozlatar. Turnerjev na in slikanja. Spodaj podpis: Na čudovito vižo ozdravljenja na priprošno Marije, katere se je zgodila sušcal. 1879 v kostrivnici. zahvalo in spomin ta pild izročim.

Noga stebrov ima kvadratičen tloris s porezanimi ogli. Kvadrati so $\frac{2}{3}$ z diagonalami postavljeni vsporedno osi cerkve, oziroma pravokotno nanjo. Zadnja arkada je občuteno krajša od prednjih, predstavlja nekako $\frac{2}{3}$ normalnih. Polovico (zap.) je spremenjenen v okenskim enako odprtine, pod njo pa je prehod iz apside v apsidu. Druga polovica je zazidana. Arkada z oknom v isti steni pa je za $\frac{1}{2}$ krajša, kar pomeni naglo naraščanje hitrosti proti vzhodu. Razmerja so 8 : 6 : 3 korakov.

Za oltarjem sv. Frančiška, ki ima v atiki sliko sv. Valentina je spodnji del sedečega kipa na sedežu brez hrbtišča, okrašenim s slepimi arkadami, kakor stranice gotskega oltarja, kip iz peščenca, nosi ostanke stare polihromacije. skladi gub pirpadajo še mehkeemu stilu, in so precej sorodni onim na Mariji v starem oltarju. Mogoče pa je, da je ta izdelek nekoliko mlajši.

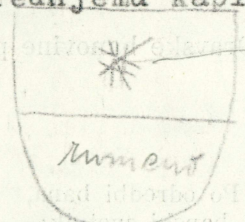
Kip na oltarju sv. Ožbalta: sv. Barbara. O iividno posnema motvi sv. Katarine.

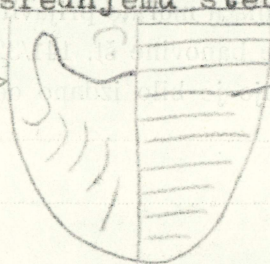
Značilen je posebno v sorodni, vendar simetrični stoji. Guba, ki sega od loka diagonalno tako, da preskoči nasprotno nogo pred njeno konico in se v lo-ku, ko zadene tla, zveže nazaj k gubi, ki prihaja izpod komolca.

Počivajoča noga je v takem sistemu popolnoma jasna, stočeja pa čisto zastrta. Kljub tej podobnosti, ki je opazna tudi deloma med sv. Andrejem in na Marijinem oltarju in sv. Erazmom, pa so bistvene razlike. Uobleke glavnega mojstra je ve-likopotezna, mehko~~ta~~ ^{lekoča} ~~ta~~, a čutimo predvsem težo svilnega blaga, ki jih označuje. One tam, pa so v celoti mnogo boljtrde, toge in izgledajo kakor neoblavodovanje vzora. Vse govori za to, da so ti kipi mlajši (Ožbaltovi).

V vsem pa ustreza kipom na Marijinem oltarju kip sv. Jakoba. Tudi tu je stereotipna guba, ki se sklene z gubo, ki prihaja izpod komolca ali izza hrbtna (Bügel-falte?)

Marijin reljef ima v sredi spredaj iz škota skonstruiran tristrani konzolni del, kot podstavek Mariji, kar ustreza srednjemu stebru glavnega portala in njega srednjemu kapitelu.

Grbi: rdeči Modruški?

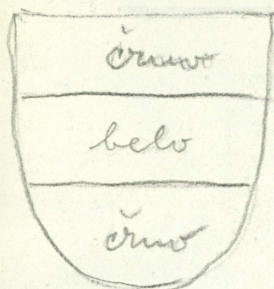

belo
orel bel
ozadje temno rdeče

Pod mladostnim svetnikom na sev. strani je del kapitela odbit, nedvomno je tu bil tudi grb.

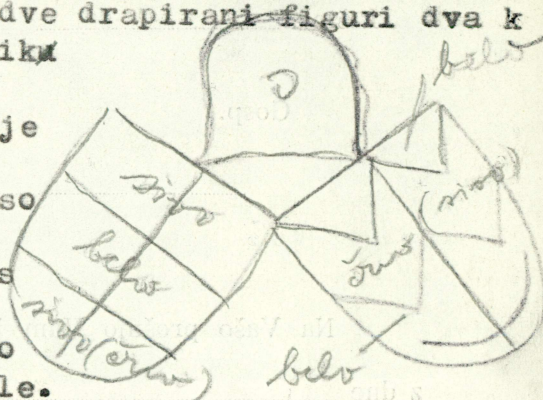
Pod sv. Ignacijem je ptujski zmaj, tu je obrnjen na levom, rep nima zvit, kar je tudi drugod verjetno nesporazum, pač pa nekake plavuti. Na oboku je

je obrnjen na desno.

od sv. Frančiškom je pod šlemom s krili poslikan grb. Pod mladim svetnikom na jugu držita dve drapirani figuri dva k sebi sklonjena grba, nad katerih dotik s perutmi.

Grb na konzoli pod sv. Janezom Nep. je navpično dvodelen in rdeče pobarvane črte, ki kažejo obris nekega znaka, so nove.

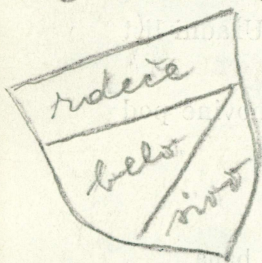
Sedilije pri str. oltarjih imajo ohranjene sedeže s slepimi arkadami kot glavne. Vrhovi pa niso tako plastični, ampak bolj v ploskvi obdelani. Vsebujejo vselej po 4 sedeže pod šilastim lokom, vmes so fiale. Baldahimi so uničeni. Na jugu je vdolana renes. omarica preprostih oblik, zač. 17.stol.

Kovana mreža pri oltarju je verjetno renes. iz zač.16.stol.

V sev. steni je samo eno okno. Južna jih ima v vsej steni.

Tako je razsvetljava prihajala od vzn. in juga, kar daje dober enoten vtis.

Nagrobnik Žiga ima grb:

na čeladi je ptič s prstanom v ustih in krono na glavi.

K grbu je privezan majhen polžasto zvit zmaj (ptujski), kar kaže na sorodstvo ali ženitev.

Grbi na Marijinem oltarju na podstavkih str. figur so prazni. Pravtako prazni s poznejšimi imeni svetnikov označeni, so grbi na podstavkih str. svetnikov oltarja sv. Ožbalta.

Grb z napisom S. Sigismundus drži okrog njega ovit zmaj, verjetno zopet namiguje na ptujsko sorodstvo.

Celjski oltar drugo delo, kakor sedilije. Figuralni skapiteli sorodni onim glavnega portala.

Vsaka stranica ima nad dvojnimi krogovičnim lokom pod skupino šila ste loke brez rože. Celjski grb. Vsak ogel ima nad kapitelom katerega zunanji ogel je pomaknjen ven kot konzola, ki je novi naprej se naginjajoč angel - kariatida, ki nosi s hrbtom podstavek in z obema rokama pred prsmi drži prazen grb. Na obe strani od njega se plazita proti desni in levi po kolenih možaka, ki držita za lase ali ušesa velike glave, ki drže kot konzole rebrovje arhitekture oboka.

Kipa angela in Marije skupine oznanenja kažeta mnogo naprednejše oblike kakor glavna skupina. Angelova glava je nova, posneta po gotski v lesu.

Marijin odlomljen, a pristno lep okroglo ličen gotski kip. Obe roki sta odbiti. Gubanje se mnogo bolj prilaga telesu, kakor pri glavni skupini, telo je naravnost proporcijonirano. Gube so ^{zvočne} in precej nemirne. Posebno v Mariji pa še dosti sledov mehkega načina. Novo pa je kopičenje in lomljenje gub pri tleh pa tudi na angeljskem rokavu. Angelova poza je nekam teatralno študirana. Pokleknil je na desno koleno, zložil prste rok na levo koleno in govori. Marija sedi na sedežu brez naslonjala. V nje drži je čutiti notranji gib, v obrazu značilno pogreznjenost v notranji sluh.

Obleka je lepa, realistično obutena, kakor vse telo. Notranja razgibanost, pri prisluškovanju notranjemu glasu.

Glavni portal ima spredja na oglih lope $3/4$ stebre s preprostimi kapiteli, ki kažejo v prostor ven in so mogoče kaj nosili. 2 konzoli z listnatimi glavami kažeta na konzole nekdanjega loka.

Nad sedanjo streho na levi pa se kaže še ena konzola z začetkom rebra, ki kaže na obok. Nad njo druga konzola s figuro sedečega angela. Ker sta v portalu samo 2 evangelista je to mogoče sv. Matevž.

Izgleda, da je portal imel večji aranžma. Ali ni mogoče poročilo za improviziran oltar, o katerem govori listina, da služi za maše izven cerkve.

Čelada, ki jo drži dva angela grbonosca, kaže pokrivalo sivo - bele barve.

Vsporeditev sv. Barbare in Katarine. Katarina bolj sloka, elegantna, obleka svileno mehka. Katarinina desna ~~xxx~~ roka in leva roka - arbare se razlikujeta

po finosti občutja v kretjni in v obliki, kako ju odeva konec plašča. Pri obeh je značilno ² gleda v vozlu izpod komolca. Skupina gub nabrana ob boku viseča izpod komolca je pri prvi mehko svilnata, tu trda, kakor da gre za težko ali napojeno blago.

Bügefalte sega pri Katarini naravno do tal, pri Barbari ostane izumetničena, kakor pri kopistu. Teva noga Katarine s naprej štrlečim kolenom se pojavlja v mehkih ^{in v eni razi} gubah, za eleganco telesa značilni liniji v enem gibu, ki obvlada to stran figure od rame do konca čevljev. Pri Barbari pa gre samo za nerazumljen motiv, v množici gub se prikazuje koleno, notranje anatomske zveze so zabrisane.

Obdelava hrbtov kaže iste značilnosti. Preračunano živo je pri Katarini, pri Barbari manj plastično, enostavnješe. Značilno se razlikuje obdelava las. Pri Katarini vestno stilizirani, pri Barbari naravnost okorno, kakor pri roko-delcu kopistu.

Katarina je vsa elegantna, živa in gibka, Barbara statično negibna, težka. Mere reljefa v oltarju 3.30m podlaga, 2,26 višina. Marijin podstavek 74 cm v premeru. Timpanon je 315 x 2m, vrh kapitela 57 cm.

Stele, CXVII, 9.10.1939, str. 7-16.

Nagrobna plošča:

1. župnika. Pravokotnik s posnetimi ogli, s poglobljenim notranjim poljem, kjer je upodobljen v duhovniškem ornatu, mrtev na blazini ležeč župnik. Okrog po robu napis v gotski frakturi.

Obraz je precej realističen. Mehko gubanje. Bel marmor.

Zraven nagrobni napis Matija Pleschnig + 30 maja 1751.

Vhodan veža verjetno nekaj podobnega kakor Maria St. Gestade - Dunaj. "e tako sta rzložljiva na ogel postavljena stebra, na ~~kxxx~~ katere se je opiral prvotni križni obok.

Orgle črn les in zlato, trikrilne z M. oznanenjem, Davidom in Cecilijo, 1696 istočasno z balustrado.

Zakristijski portal ima isto obliko kakor str., le da nima str. fial, ampak samo križno rožo na vsločenem loku.

Zaprto čelo ima slepo krogovi^{je}, notri trilist. ^{Kelchasto Kapitelo} str. vhoda so pokriti z vencem grčasto zelo valovitih listov. Levi kapitel na zakrist.por-talu ima enak okras. Desni pa venec velikih vejic.

Motiv grčastih listov na tenkih steblih zavitih široko glave, krasi kapitel glavnega vhoda.

Stela, CXVII, 17.3.1937, str.24.

Na koru, južna stena. Stanki fresk med obema oknom. V vrsti, kjer je bil svojčas nad glavo sv. Krištofa svetnik - škof se nadaljuje vrsta stoječih figur, omet se obupno lušči in bo kmalu zadnja sled odpadla. Izgleda, da gre za večji prizor: vidi se proti levi v polprofilu obrnjene klečeče figure, ohranjen spodnji del obraza do ust. Na levi(njeni) rami leži z iztegnjenimi prsti desne roke stoječa figura desno za njo. Levo od brade klečeča čez ramo se kaže druga roka z deloma skrečenimi prsti in stegnjenim kazalcem. Desno od teh dveh je stoječa figura z nimbo. Vidi se tudi zgornji del okvira slikarije, desni del ob oknu, predstavljajoče široko črno progo, nato 2X toliko belo progo in rob enostavne črne črte. Vidi se tudi del spodnjega robu okvira. Od slikarije so ohranjene samo rdeče konture in ostanki rumene barve. Ali je mogoče to ostanek slike smrti Marije.

Ajbolje je ohranjena glava in desna roka sv. Krištofa. Zelo podrobna risba ki kaže zelo veščo roko in spominja kar na oljno tehniko. Vidi se tudi večji sled Jezusove glave in blagoslavljaljoča desnica.

Omet slikarije je čisto tenak 1-2mm, na popolnoma gladko podlago, zato tudi zelo rad odpada z odstranitvijo beleža.

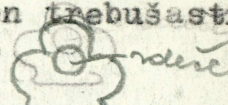
Cas bo mogoče že 16.stol. Tehnika slikanja v marsičem spominja na Marijino oznanenje v domin. križnem kodniku v Ptuj.

Stele, CXVII 26.8.1946, str. 39- 39'

Na oboku srednje ladje nad korom je bil odkrit še en ščitek.

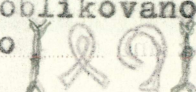
Slikarije:

1. Rdeče obrobljen, spodaj polkrožno-oblikovan ščit, notri na črnem polju rumen predmet, podoben trebušasti posodi z ročajem na vrhu in rdečo odprtino. Vendar ni jasno!

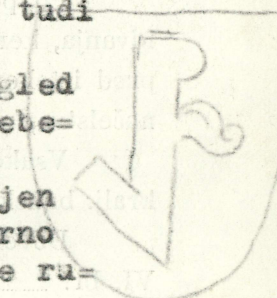
2. Šilasto oblikovan na desni ločno konkavno izrezan ščitek z belo golobu podobno ptico, obrnjeno v mojo desno. Spodnje polje zeleno, zgornje rumeno. Levo uni-cialni U, desno M(M).

3. Črno obrobljeno, na oglih zankasto oblikovano pravokotno rumenkasto polje s črno letnico (1491)

4. na šilast oblikovanem črnem ščitku bel simetričen kamnoseški znak, ki se najde tudi med resničnimi kamnoseškimi znaki.

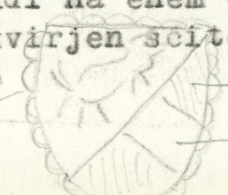
5. Enak črn ščitek z znakom, ki je na pogled kamnoseški, a ima listnat izrastek in odebelino na vrhu.

6. Šilast črno polkrožno zobčasto obrobljen ščit z belimi polji, v njem zijajoča pri vratu odsekana rdeča, črno obrisana zmajeva glava, obrnjena v našo levo. Presek rumen, zobje rumeni, na levi pod čeljustjo nerazločen rdeč del.

7. Krožno zobčasto rdeče obrobljen šilast ščit vodoravno deljen, sivo-belo - sivo polje. Motiv, ki se nahaja tudi na enem oltarju in cerkvi.

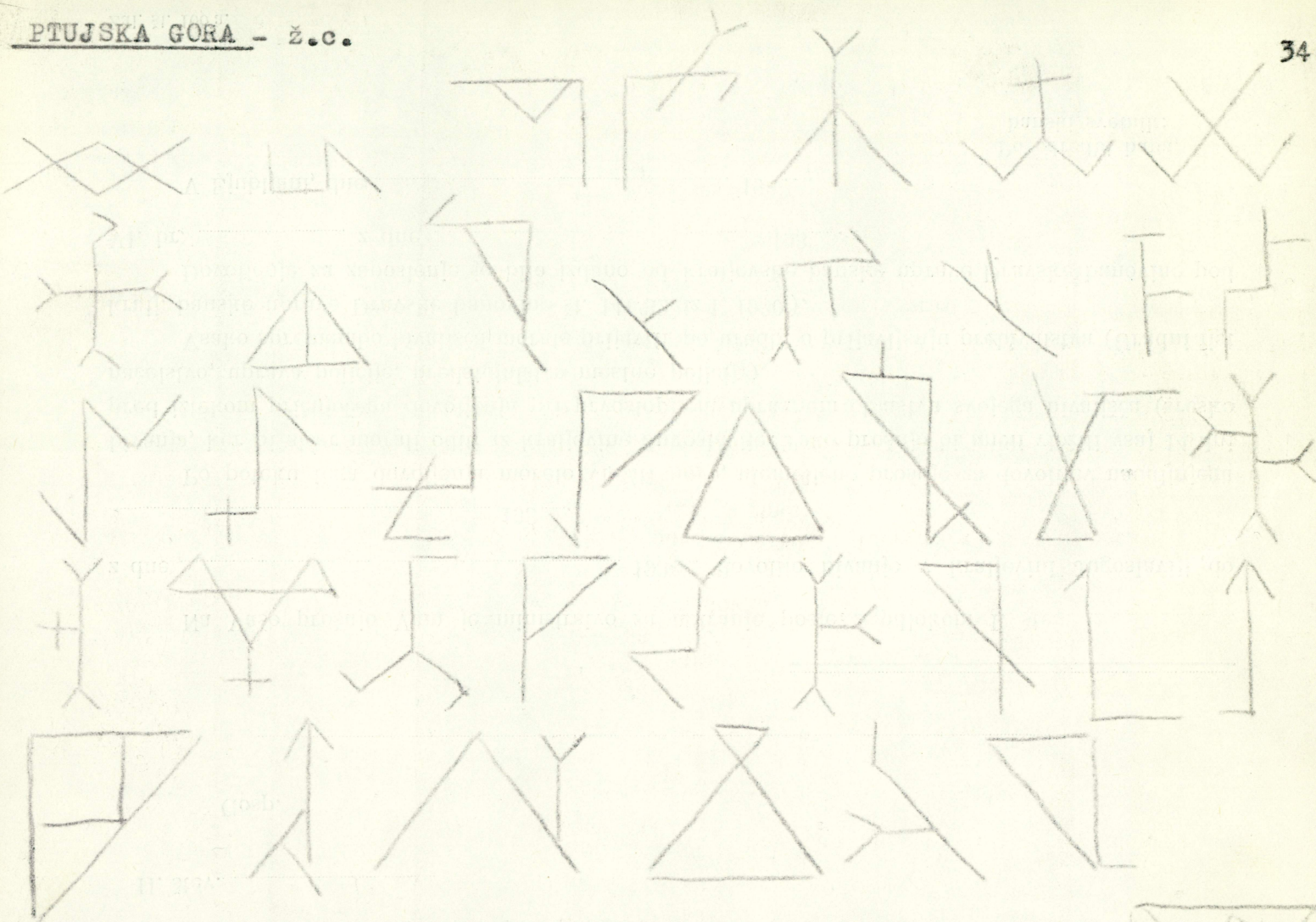
8. Sivo(črno) krožno nazobčan šilasto uokvirjen ščitek, deljen po diagonali od leve proti desni v sinje in rdeče polje.

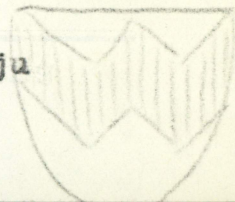
rdeče

belo

rumen vspenjajočse panter proti desni z odprtim gobcem in mnogo-strokim renom(štaterski?)

Naslikani ščitek št.7 se nahaja v plastičnem okrasju v prezbiteriju na sedilijah na okrasju konzole nekdanj tu nameščenega kipa. Na konzoli kipa na polstebnu zap. odtod je eden ščitkov (desno) plastično oblikovan v podobi W in verjetno, da ima kaj oprav=

ka s slikanim ščitkom št.4, ki se nahaja tudi med kamnoseškimi znaki. Naslikani fevdalni grbi so verjetno nadomestili odpadle plastične. Naslikana kamnoseška znaka pa sta najverjetnejše mojstrska znaka. Koga pomenijo črke in ptič?

Napis na freskah na juž.steni na koru levo od okna je ohranjen samo v odlomku gotška fraktura v črni barvi. Večji sledovi samo do srede prvih 4 oseb, od 5 samo še črni madeži.

1) ...r...nem....

2)e.....e....

3) ...seij.ñ(ñ?) si(?)

4)x(?) t? (?)

Stele, CXXII, 4.10.1948, str.20-23.

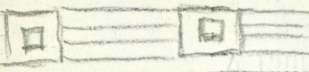
Freske v Ařiževi kapeli: Na obleki slike rdeče oblečene svetnice levo od okna na zap.steni je nečitljiv podpis z letnico 1477 (1455.)

Malo nižje drug podpis v traku z zvitimi konci pri sv. Doroteji z napisom: hic fuit Mar...(cus?). Nad tem napisom še enkrat isti brez traku, pa prav tako čitljiv samo v prvih treh črkah imena. Več drugih je popolnoma nečitljivih. Na sliki sv. Ahacija: 1590 Johanes Dolvansekh.

Zveza z Brixenom: način vstavljanja figur v kroge, štiriliste itd. z zlatimi vtisnjenimi pleteninastimi ozadji. Na temnoplavem, danes močno odrgnjenem ozadju so 5krake zvezde. V Brixnu so evangelisti v prečni poli po dva na vsaki strani, tu so parjeni s cerkvenimi očetmi. Posamezne figure vidne vselej do pasu ali do kolen. Sv. Janez je na Gori *bila vidna svetnica* z odprtim kljunom obrnjen na desno, v krempljih drži dolg trak, ki sega v spodnji trikot polja in proti vrhu. Je skoraj dobeseden posnetek brixenškega, oba pa sta gornja dela tirolskega heraldičnega grška orla, ki je v Stergingu dan v polni podobi. Evangelisti v Brixenu drže v tacah odprte knjige, krožni obris na Gori je mavričast.

Sv.Luka je v mavričastme trilstu. V primeri s brixenškim je zelo razgiban, ima odprt gobec in se giblje od l. proti desni, brixenški pa je centriran skoraj en face in zelo dostojanstven.

Marko leži od leve proti desni in mu zadnji konec zakriva pravokoten okvir več ali manj kvadrat.

 V rokah ima zaprto knjigo od katere se vije proti vrhu navpični trak. Matevž je uničen, do pasu viden, obrnjen v polprofil k svoji levi. V rokah drži napisni trak, ki se vije v spodnji kot in proti vrhu. Okvir mavri ast krog.

Cerkveni očetje: sv. Hieronim v trilstnem okviru, enake oblike kakor pri Marku. *ye* sedeč viden do pasu, obrnjen pol v svojo desno. Pred seboj ima enostaven prizmast pisalni pult, ki ima na koncu odprt predal s knjigami. Z levo drži pred seboj bel list, z desno omaka pero v okrogel tintnik, na koncu mize je drug okrogel predmet, mogoče pesek. Ima kardinalski klobuk in kapico. Nad stiki je kratek napisni trak.

Sv. Avguštin(!) s škofovo mitro na glavi. Z levo drži na konzolno zaključenem ~~na~~ pultu pisalni trak, ki se razvija proti spodnjemu oglu, z desno piše, zraven okrogel tintnik?

Gregor je v mavričastem trilstu. Za njim je vidno hrbtišče sedeža? Pult je enostaven kakor pri Hieronimu in ima na koncu predal s knjigami, z obema rokama ~~drži~~ ^{odpira} knjigo in bere.

Četrti ima uničeno glavo, pult je enostaven, na njem je začetek traku, ki se vije spodaj proti kotu. Okvir je beneški (vsločeno končujoč se) štirilist kakor pri Avguštinu.

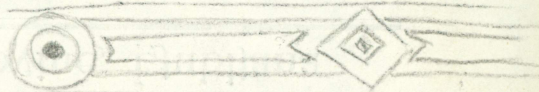
V Brixenu so očetje izmenoma obrnjeni enkrat proti desni, enkrat proti levi, tu vse v svojo desno. Pulti so podobni, tudi v Brixenu enkrat odprtine na koncu.

Polja so deteljasto recipročno obrobljena, v Brixenu temu podoben krogovični ločni motiv.

^{leba} imajo na licih brixenškemu podoben ornament.

V žlebu je bel ornament trilst "krab", skoraj enak brixenškemu, na rdečem ozadju. "hrbet" je enostavno svetlo sinji

Glava sv. Anaca s kodrasto frizuro je po okrogli obliki res sorodna Janezovi

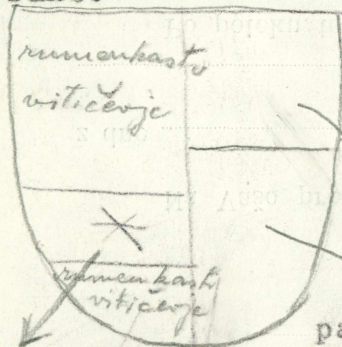
na sliki Snemanja s križa.

Krištof je ikonografsko soroden, tudi ženske glave kljub nekim razlikam, svetnici v Neustiftu.

Iz podobnih elementov "italjanske" skale, kelčeči Jezus in skupina 3 apostolov je sestavljena Oljska gora. Od rok Odrešenikovih se obakrat vije trak. Položaj pa je toliko spremenjen, da je tu grupa apostolov na desno od Jezusa, tam pa na levo.

Okviri slik na stenah so isti kakor ornamentika reber in spadajo v sistem brinške okrasitve.

Križani je zelo soroden križanemu v ogelnem polju poleg Janezovega polja v Brixenu. Podobno je proti l. preganjen gornji del telesa in bogato teče kri iz rane.

Na loku na vzh. strano kapele je na vrhu Vera icon, ki jo razgrinjata dva plavajoča, danes samo v obrisih ohranjena svetla angela v zelo dolgin haljah, podobno kakor angela v Brixenu.

narobe obrnjeno belo sidro na črnem ozadju

Grb v vrhu ostanja okna v zap. steni.

dva rumena drug k drugemu obrnjena spenjajoča se panterja (leva) na belem ozadju

Stele, CXXII, 1.5.1951, str. 24-27

belá zvezda na črnem ozadju

Na steni ob vhodu v zakristijo za odstranjenim Celjskim oltarjem so sledovi fresk. Vidita se 2 nimba, ki pripadata dvema scenama. Glavna (leva) je Kristus, ki nosi križ, nekaj lila barve njegove suknje, bi dalo sklepati na kasno 15. stol.

Stele, CXXI, 24.4.1954, str. 46.

V tlorisu tri ladje. Razmerje širin skoraj 1:2:1(6:10:6). Interkolumniji 8 korakov. Zadnj(zap.) pas vsebuje globus(8 kor.) Sredi zvonik s križasto rebrasto pokritim pritličjem in 2 str. prostoroma. Pod zvonikom odprta veža v širini srednje ladje in na sev. stonice na kor. Snopasti stebri s kvadratno osnovo s posnetimi ogli ima 6 stran jedro s predloženimi $2/3$ stebri. Geometrični kapiteli ustrezajo temu sestavu. Bogata profiliranost se bolj v razgibani obliki pojavlja v lokih med ladjami. Enako drobno občutenja so tudi rebra, z zelo ozkim hrbtom. V str. ladjah križasti oboki, v srednjih nad zaključkom zvezda, ki prenaša v gostejšo mrežo, ki je nad ladjo širše zanovana brez sklepnikov. Pač pa so v 4 poljih od prezbiterja doli 4 ščitki, sredi polj 3 grbi: zmaj, pol belega orla in pol belo - temnordeče pasaste ga polja, Narobe obrnjeno sidro in vodoravno rumeno rdeče deljen ščit z belo 6 rogeljsko zvezdo v rdečem polju.

Po dva stebra v prezbiteriju sta na notranjih straneh okrašena s slokimi fino izdelanimi baldahini in bogato okrašenimi konzolami. Vsak baldahin ima drugačni obliko, oni ki je bližje oltarju nežnejšo od prednjega.

Zivahna porfilacija lokov v ladji je porabljena v delu, ki služi prezbiteriju tudi v stebrih in odprtinah nad prehozi iz strehe v srednjo ladjo do tal.

Tako se k prezbiteriju vse zožuječi ritem interkolumnijev, mreža reber in finoča okrasja.

Poltebri, ki nosijo kapitele in konzole prvega para stebrov so okrašeni z grčastim listovjem, na levi, na desni z 2 angeljema, ki držita vsak po en ščit s čelado položeno na oba. En ščit je v reljefu vodoravno deljen na troje prog. Desni pa ima velik

Konzola 2 para na levi je izredno fino okrašena z listovjem in grozdi ter z grbom z zmajem in čelado nad njim

Na desni je vsa stena pod oknom opremljena s sedilijami in desni obrobni stebri je porabljen kot izredno tenka opora kapitela konzol okrašena z zobčastim listjem, praznim grbom in čelado. Na slepih krogiščih orlad, klobučje je Sedilije imajo spredaj klon, slonečo na slepih krogiščih klobučje, klobučje.

spremenjeno v 5kotno slepo arkado s krogovičnim vrhom. Stebrišče ima zotraj križasto rebraste oboke z rozetnimi kapiteli. Njeno čelo pod oknom je prikrito z odprtim preslegastim krogovičjem s fialami na visečih z listi pokritih konzolah, vsloš enimi loki z grastimi listi in križnimi rožami in preslegastim krogovičjem. Podokensko polico prekriva trta z grozdi.

Krogovičje v velikih 3 delnih oknih je zelo raznoliko.

Podobne vendar manj bogate izdelave sedilij so bile v stenah pod okni v obeh straneh v ladjah, a so sedaj spremenjene v omare in uničene. Južna omara je iz 17.stol. V str. ladjah slone rebra na konzolah pokritih z listovjem in gladkimi ščitki.

Oprava: Vel.oltar štukmarmor iz sr.18.stol. Arhitektura stebrov in atike z volutami prikrojen v srednjem delu za sprejem Marijinega feljefa. Na podstavku spodaj stojita 2 lepa marmorna angela s kaxik kadilnicami. V atiki Bog oče na oblakih, 2 vazi in 2 angela klečeča v molitvi. Angeli in krilate glaviče krase zastor baldahim zgoraj.

Na menzi tabernaklejš iz 1.pol.18.stol. okrašen s 2 angeloma s kadilnico ter angelom s srcem in sidrom. Pod baldahimi prezbiterja in na konzolah v ladji leseni kipi konca 17.stol. 4 jezuitski svetniki in predniki Jezusovi(8)

Oltar v sev. apsidi loretanske M.B. lesen iz sr.17.stol. kipa sv. *Miklaja* in sv. Jakoba, ki je lep gotški. V atiki slika sv.Franč. Borgij.

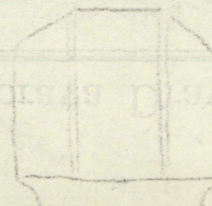
V juž. apsidi oltar žal. M.B. brez vrednosti, novo gotški.

4 oltarji ob stebrih v ladji.

1.pred prezbitერიjem severni. Dober. Konec 17.stol. s skupino sv. Družine, angeli in Bogom Očetom v atiki. 2 svečnika iz pleha v podobi monštrance s srci in imeni Jezus in Marija.

2. Južni tridelen iz kamna

Na nizki žlebaсти profilirani konzoli. Na nizkih kamnitih gotških podstavkih s ščitki

spredaj(srednjega ovija zmaj) Figure iz kamna: sv. Barbara, sv. Ožbalt in sv. Erazem. Sorodni kipom Marijinega reljefa, vendar manj ifine roke. Lesena atika je iz sr.17.stol. vsebuje sliko sv. Florijana.

Stranice so okrašene s krogovičjem, nišami in grbi

Na čeladi, brez katere je položena na sev. strani krokar s prstanom v kljunu, na drugi strani ptica nad enakim grbom z dobito galvo .

3. na sev. strani. V princi u istih oblik kot prejšnji. Fredela višja in okrašena z 2 klešečima postavama - donatorja. Oltar sloni na 2 za meno prosto stoječih 8kotnih stebrih. V nišah sedeča M.B. z detetom ob strani, na gotških podstavkih sv. Barbara in sv. Andrej. Na podstavku spredaj ščitki.

V leseni atiki iz 17.stol. slika sv. Rozalije.

Stranice okrašene s slepim krogovičjem.

4. južni oltar. Zelo bogat zlat oltar s kipi sv. Jožef in sv. Ana ter slike Beg v Egipt v atiki.

Oltar v kapeli. Zelo bogat, dobro barvan in zlačen iz 17/18.st.s sliko sv. Franč. Ksaverja in v atiki nekega svetnika. Ob straneh 2 angela.

Tu je tudi Arstni kamen iz marmorja in lepo rez arsko okrašen nastavek iz k.

18.stol. Južni oltar pod korom, lesena arhitektura. V dolbini Križani nad vicari ob straneh Marija in Janez ter v. Boštjan in sv. Rok.

Na sev. strani brezomemben oltar žal.M.B.

2 spovednici - dobro delo sr.18.stol. 2 pa kupolasti iz 1.pol. z doprsnimi kipi sv.Petra in M.Magdalene.

Prižnica od ično, ptujski sorodno delo srede 18.stol.Odlično v barvi in zlatenju in živahnosti oblik. Na strehi kipi vere, upanja in ljubezni. Na vratih Magdalena skrušena pod križem. Dober poznogotski luster z levjo glavo spodaj in sedečim levom zgoraj.

Lor 1696 dobro mizararsko delo, črno - zlato.

Orgle s poslikanimi krili. Na krilih odprtih M.Oznanenje, zunaj sv. Cecilija in David. Zelo dobra, pozlačena ornamentika.

V zakristiji vodi vrsta z vsloženim lokom s križno rožo, kapiteli okrašeni

z listi. Nad vhomom slepo krogovičje.

Vrata s plenom obita, ostanki gotske ključavnice.

Zakristija ima lep rebrast obok zvezdaste oblike.

Zanimiva porava iz sr.18.stol.

Baročni kamnit umivalnik iz konca 17.stol. Portal je šilast z lokom na visokem podstavku iz katerega raste zelo razgibana baza ločnega sestava.

Vrata so dvodelna. Srednji steber nosi bogat kapitel z listi, dvema angeljskima nosilcema preklado. Na straneh sta dve tema vzporedni konzoli s figurami simboli evangelistov in sv. Janez. Veliki reljef je nekda j bil nad vrati Sedaj je skupina M.smrti, ~~ko~~ ob straneh v stenah pa 2 angela s celjskim in ptujskim grbom, ter zmajem na čeladi, nasproti skupina treh kraljev.

Trižasti obok je podrt, ohranjena pa sta 2 stebra in 2 konzoli v obliki bra-datih listnatih mask.

Stele, CXXV 9.2.1939, str.26-35.

Iz lista- Der Aufmerksame Beil. zur Grazer Zeitung 1855.1.Maria Neustift (Črna gora) und dessen Umgebung. Mitgestellt von C.Goldner.

2. Chronik von Maria Neustift, wie dieselbe im alten Gemeindebuch geschrieben ist Mitgeteilt von C.G.-r.

Stele, CXXV, 9.2.1939, str.35.

Die Lage dieser Kirche auf hohem Bergrücken ist ser exponiert un es ist daher wunderbar, das sich die Kriche, an welcher seit Menschengedenken keine nennen-werthe Restaurirung vorgenommen worden ist, nicht in einem schlechten Zustande befindet, obwohl der Bestand des Chores geradezu trostlos erscheint.

Gegen Ende des 17. Jahrh. haben die Jesuiten eine Renaissance - Capelle ohne künstlerischen Werthe angebaut, auch statt der alten gotischen Altäre zipfige hineingestellt, die gemalten Fenster beseitigt, und den gotischen Turm mit einem Zwiebel - Dach geschmückt. Sätäre Ausbesserungen beschränkten sich akum auf die Dachdeckung. Am Dache des Hauptschiffes wurde nach und nach der alte

Schuppenschiefer durch Dachziegel ersetzt.

Am Sockel sind hie und da Ausbesserungen teils mit Ziegel gemacht worden. Auch hat man es für gut befinden, die Kriche unter dem Kaff - Gesimse weiss zu übermalen, war gegenüber dem alten dunklen Gestein der obern Partie einen üblen Eindruck macht. Die Strebepfeiler, von den steinernen Deckplatten abgelöst, erhielten zum Schutze Bretterüberläge, teilweise, mit altem Schuppenschiefer überdeckt. Sehr beschädigt sind die an den Chorpfeilern vorgelegten, über Eck gestellten Fialen. Die krönenden Kreuzblumen und Trabben sind kaum noch in den Rudimenten vorhanden, die Laibung abgebröckelt und an den Ecken scharf und ausgebrochen. Das Haupt - Gesims, so wie das unter den Fenstern laufende profilierte Kaffsims sind stellenweise stark beschädigt. Das mittlere Fenster des Haupt - Chores ist bis auf einen Vierpass zugemauert, die mittleren Fenster der Seiten - Chöre ebenfalls bis zur Hälfte mit Ziegeln zugelegt. Ebenso wurden die stumpfen Spitzbögen der alten Sacristie - Fenster zugemauert. Die Pfosten der schmalen Kirchenfenster sind an der Fenster - Eisen sehr gelockert. Bei den häufigen Stürmen ist ein Herausfallen derselben zu besorgen. Am nördlichen Seiteneingänge haben die flankierenden Fialen sehr gelitten, und sind in der oberen Partie ganz verbröckelt. An dieser Seite ist ein ziemlich bedeutender Mauersprung vom Dachsim abwärts sichtbar. Das Haupt Portal welches eine Art Vorhalle bildet, ist durch schlechte Malerei ganz verunstaltet. Der achteckige Turm, welcher oben mit spitzbogigen Masswerks - Fenstern versehen ist, mit einem sogenannten Zwiebel - Dach aus Blech versehen. Die Bedachung, sowie der Dachstuhl sind stellenweise sehr schadhaft und harren einer ausgiebigen Reparatur.

Der schöne alte Ciborien - Altar, welcher sich an die Aussenmauern der Sacristie lehnt, ist sehr verfallen und geht bei der delikaten Arbeit der durchbrochenen Masswerks - Füllungen seinem gänzlichen Ende entgegen. Es wäre angezeigt, diesen Altar in das Innere der Kirche zu verlegen.

Im Innern der Kirche sind die reichen Baldachine über den Figuren stark beschä-

digst und dick übertüncht, ebenso das zierliche Masswerk in den Nischen der Seiten - Chöre. Man hat die Pfosten weggeschlagen und ganz gewöhnlich weiche Thüren hineingefügt, um Kästen für allerlei Tang zu gewinnen, was unmittelbar neben den Altar doch nicht recht statthaft ist. Der Orgel - Chor ist durch eine Holz - Balustrade verunstaltet, und das Kreuz - Gewölbe im Turme abgebrochen, um Platz für eine ganz roh gezimmerte Turmstige zu gewinnen.

An den südlichen Seitenschiffe ist eine zipfige Capelle angebaut, welche nicht nur die Einheit des gotischen Baues beeinträchtigt, sondern auch den Platz bis zur Umfassungs - Mauer in unnötiger Weise beengt. Am Sockel sind hie und da Werksteine verwittert und nothdürftig verlegt.

Aus diesem Berichte ist zu ersehen, dass eine gründliche Restauration sehr Noth thut, wenn man diese schöne Kirche, für die Zukunft erhalten will.

MDZK: NF.4, 1.1878, str. NOTIZEN von prof.
str. CLVI - CLVIPetschnig.

Referent über - Baurath Schmidt anerkannte die Dringlichkeit der bezeichneten Ausbesserungsbauten und hält es für unaufschiebbar, dass der Central - Commission Seitens der Reichsvertretung eine jährliche Dotation für Restaurierungszwecke gewährt werde. Da die Section, welche im Principe die Anschauung des Referenten theilt, die Untunlichkeit erkennt, bei den augenblicklichen Verhältnissen ein solches Ansinnen mit Erfolg zu stellen, wurde bei dem Umstande, als das k.k. Unterrichts - Ministerium aus seinen Mitteln nach Tunlichkeit Restausubventionirt, beschlossen, sich um Gewährung eines Restaurations - Beitrages an dasselbe zu wenden. Die Aufstellung eines neuen Altares in dieser Kirche, dessen Stylwidrigkeit anerkannt wurde, veranlasste die Section in Berücksichtigung der Tatsache, dass derlei verunglückte Aufstellungen von modernen gotischen Altären bei den neuen Restaurirungen der Landkirchen geradezu an der Tagesordnung sind, die Dringlichkeit derhebung der darniederliegenden und fast allorts ungenügenden kirchlichen Bildschnitzerei und Tischlerei für kirchliche Gegenstände gotischen Styles zu constatiren. Es wurde daher beschlossen sich an das k.k. Handels - Ministerium zu wenden, selbes, das sich in derhebung

der Haus - Industrien und durch Einführung und Verbesserung von Industrien im Wege der Fachschulen bereits grosse Verdienste erworben hat

MDZK: NF V.1.1879, str.XI: Verhandlungen der II. Section von prof. Petschnig.

Die Durchführung der stylgerechten Restaurirung der gotischen Kirche zu Maria Neustift bei Pettau wurde dem Steinmetzmeister Alois Pack in Grätz unter der Überleitung des Architekten Johann Petschnig übertragen.

MDZK: št.7NF., 1.1881, str.LXXIII, Notizen.

Correspondent Petschnig hat an die Central - Commission über den Fortgang der unter seiner Leitung stehenden Restaurierungs - Arbeiten an der gotischen Kirche zu Maria - Neustift bei Pettau, einem hochwichtigen Baudenkmal, berichtet, wofür Seitens des Unterrichts - Ministerium 3000 fl. bewilligt wurden. Im Jahre 1881 begannen die Arbeiten und zwar zunächst an den Pfeilern des Chor - Ab schlusses, die hinsichtlich der fünf Pfeiler im November beendet waren. Vier Pfeiler harren noch der Ausbesserung. Die bisherigen Restaurirungs - Arbeiten hat das Unterr.- Min. nunmehr auch einen entsprechenden Credit bewilligt.

MDZK: ~~1~~ 1.1882, ~~1~~ št.8. str. LXXIV: Notizen : von Petschnig.

Die Mittheilung der k.k. Statthaltereie zu Grätz, dass die Restaurirung der gotischen Kirche zu Maria - Neustift bei Pettau ~~der gotischen Kirche~~ nunmehr unter der Oberleitung des Architekten Hans Petschnig begonnen hat, wurde zur Kenntnis genommen.

MDZK: št.8.1.1882, str. XIV: Notizen.

Die Z.K. empfiehlt, die Restaurierung auf folgenden Arbeiten zu beschränken: Reinigen der Vergoldung des Hochaltars, Ergänzung fehlender Teile der Vergol-

dung des Hochaltars, Ergänzung fehlender Teile der Vergoldung, Reinigen und Ausbessern der Architektur, Neuanstrich der Heiligenstatue. Reinigen des Sandsteinreliefs Maria Schutz. Auffassung des Reliefs in der Portalvorhalle, Abtönung der Wände und Gewölbe dieser Vorhalle. Reinigen der Steinverzierungen in der nördlichen Kapelle.

MDZK: št.III.F.8, 1.1909, str. 243: Tätigkeitsberichte.

Auf Grund einer Besichtigung der Kirche wurde vom Generalkonservator folgendes Restaurierungsprogramm aufgestellt: 1. Das Kirchennhofportal (Fig. 90). Dieses steinerne Portal ist bis auf den figuralen Schmuck in einem sehr schlechten Zustand. Es ist daher notwendig, den architektonischen Aufbau mit Wiederverwendung einzelner Teile noch gut erhaltener Werkstücke zu erneuern und denselben wieder mit den sehr gut erhaltenen Figuren und Vasen, die nur einer Reinigung zu unterziehen wären, zu schmücken. Die zu diesem Portal emporführende sehr breite Treittreppe ist zwar auch in keinem guten Zustande, doch ist eine Neuherstellung oder Verputzung derselben derzeit nicht notwendig. Die beiden Seiten der Antrittsstufe aufgestellten Figuren des hl. Johann von Nepomuk und Florian sollen nur von Flechten und Moosen gereinigt werden. An den Postamenten dieser Figuren sind Ausbesserungen durch Einsetzen von Vierung notwendig.

2. Das Aussenere der Kirche. An den Aussenwänden sind - und zwar hauptsächlich an der Nordwand - Ausbesserungen des herabgefallenen Verputzes mit Weisskalkmörtel notwendig. An den Strebe Pfeilern und Fenstersohlbänken sind die vegetabilischen Wucherungen zu entfernen und einzelne offene Fugen zu schließen. Die steinerne Sockelverkleidung löst sich stellenweise vollkommen los und werden diese Partien ganz abgelöst und in entsprechender Weise neu versetzt werden müssen. An der Eindeckung des Turm- und Kirchendaches dürften einige, aber nicht umfangreiche Ausbesserungen notwendig sein. Die Anbringung von Rinnen erscheint nicht notwendig.

3. Das Inneren der Kirche (Fig. 91) Im Innern sind bauliche Herstellungen nicht notwendig. Der Wunsch nach einer gründlichen Herstellung des Spiel-

werkes der Orgel ist berechtigt. Doch hätte der alte Projekt, an welchem einige Ergänzungen des ornamentalen Schmuckes nach den vorhandenen Vorbildern notwendig sind vollständig unverändert zu bleiben. Ebenso darf auch an der hölzernen Brüstung des Orgelchors von 1696 keine Veränderung vorgenommen werden. An den Alta"ren sind keine weiteren Reparaturen oder Neufassungen notwendig, jedoch eine vorsichtige Reinigung derselben ~~was~~ waschenswert. Ganz besonders empfiehlt sich die denkbarste Schonung des zweiten Seitenaltars links, eines triptychonartigen Seitenaltars mit der Madonna und dem Jesukinde als Mittelstück, links die hl. Katharina. Das Ganze ist noch sehr gut erhalten und zählt unter die auch der Form nach beachtenswerten, nicht mehr sehr zahlreichen gotischen Steinaltäre. Sollte in absehbarer Zeit eine vorsichtige Reinigung erfolgen, dann wäre rechts und links an der Aussen-seite der trübe Anstrich, unter welchem eine Malerei sitzen dürfte, sorgsamst zu entfernen. Die gleiche Form zeigt der vorderste rechte Seitenaltar, dessen Aufsatz auch aus der Barockzeit stammt. Diesen Altar entstellt eine Neube-malung, gegen deren die Bestimmung der alten Farben ermöglichende Entfer-nung nichts einzuwenden wäre. Vor dem rechts vom Eingange stehenden Seiten-altar ist der Steinbelag der Antrittsstufe so gründlich zerstört, dass eine Neuherstellung nicht zu umgehen ist.

4. Die Antoniuskapelle an der Nordseite der Kirche. Der Wunsch, die un-schöne Vermauerung der Seitenwände der Kapelle wieder zu beseitigen, ist aus technischen Gründen unausführbar, da der Zustand der eingemauerten Pfeiler und der Masswerk ein so schlechter ist, dass sie nur durch diese Vermauerung noch aufrecht erhalten werden. Der rechte vordere, teilweise vermauerte Pfeilerschaft ist so zersprungen, dass es notwendig ist, denselben mit zwei ~~vermauertepfeilerschaft~~ eisernen Ringen zu versehen um die Bruchteile blei-bend zusammen zu halten. An der vorderen Brüstungsmauer können, die Aus-schmierungen mit Mörtel wieder sorgfältig entfernt und die dahinter be-findlichen Masswerkteile wieder bloss gelegt werden. Im"rigen wird es not-

wendig sein, klaffende Risse und Sprünge an den Rippen der Wölbung und dem steinernen Masswerk sachgemäss zu verkitten.

5. Die Cillier Kapelle(92) befindet sich in gutem Zustande.

Slike:Fig.90 portal

" 91 notranjščina

" 92 Celjska kapela.

MDZK: št.III.F.11,1.1912, str. 150-152:Tätigkeitsbericht.

Über Veranlassung des L.K. wurden zwei Ölgemälde vom Altar des hl.Franz Xsav. in der Pfarrkirche zu Maria Neustift durch die Malerin Gisela Schwamberg restauriert. Das Hauptbild des um 1690 errichteten Altares stellt, den hl. Franz Xsaver dar, wie er auf der Insel Manaar der Heil. Geist Einhalt gebietet. Die Pestszenen, besonders die rechte Gruppe Mutter und Kind sind mit tüchtigem Können gemalt. Das kleinere Bild zeigt den hl.Adolf, Bischof von Osnabrück, bei einem Pestkranken kniend und ist an Qualität sichtlich geringer. Die Kosten der Restaurierung beider Bilder im Gesamtbetrage von 188 K hat das L.K. aus seinem Verlag für kleinere Restaurierungen bestritten.

MDZK: št.III.F.14,1.1915, str. 192:Tätigkeitsbericht.

1.1495, 25. Januarja je zapovedal patriarh Nikolaj arnidiakonu Valentinu Fabri(župniku v Konjicah) da razišče spor med Ulrikom Mettlingerjem, kaplanom na Ptujski gori in Tomažem von Herberg zaradi posesti Frauenkapelle montis gratiarum(Land.arch)

Ign.Orožen: Das Dekanat Neukirchen, 1.1893, str. 592.

Že v 15.stol. je bil tu postavljen Curat - Beneficium, ki se je imenoval suprema capelania in monte gratiarum prope Metoviam.

Vizit. poročilo iz 1.1567 pravi o tej cerkvi "des Filials vnnsrer lieben Frauen an der Stifft Fundator ist: die Herrn von Mettau. Lehenns vnd Vogtherrn

seyen die von Stubenberg. Confirmator der Patriarch von Aglar. Hat mer ain
Stift, so raff Friderich von Cilli gestiftet hat. So ist noch ain Stift
allda gewest, so Herr Sigmundt von Neuhauss gestiftet hat, durch Georgen v
Wolffgangen von Neuhauss wiederumb eingezoogen worden."

Cerkev je bila filiala ž.c.sv. Lovnrenca na Drav. polju in je skupno z nj
1.1615(?) spadala podjezuitski kolegij v Leobnu.

L.1786 tu ustanovljena župnija.

Z.c.: Je to triladjiska dvoranska cerkev brez prečne ladje. Glavni kor, tudi oba str. so tristrano zaključeni.

Arkade v ladji sestojе iz 4 vitkih visokih stebrov, ki so nosilci rebraste
ga oboka. Ti stebri so šesterostrani in imajе po 4 polstebre imajо Kämpf
Kämpfergesimse in stojе na poligonalnih zokelnih.

Visoka šilasta okna imajo, v prezbiteriju dva vmesna stebriča, v ladji pa tri. Krogovičje je v vsakem drugačno in ni strogo geometrično konstruirano. Srednje okno v prezbit. je zazidano.

Gotski gl.portal ima vodoravno preklado in je s stebrom deljen na dva dela. V timpanonu je kamnit reljef, ki predstavlja smrt Marije. Med portalom je majhno predvežje, v katerem je na desni steni reljef sv. treh kraljev, na levi pa grb celjskih grofov in petavskih gospodov.

Jugozap.str. portal je zaključuje Kielbogen.

Na vsh. strani so l.1690 prizidali Xsaverijevo kapelo v renes. stilu.

Nad gl.portalom se dviga zvonik, ki je spodaj četverkotnik^{četrkotnik} goraj osmerokotni^{osmerokotnik}, katerega pa kazi kupolasta streha^{streha}. Obzidje, ki obdaja c. je poživljeno^{poživljeno} s številnimi odprtimi in zaprtimi okni^{in kalisima}. Na gl.enonimi odprti in zaprti okni - M.zaščitnice.

Levo ob gl.oltarju so lepe gotske sedilije iz kamna. Ob 4 arkadnih slopih
stoje 4 oltarji: levo sv. Sigismunda z grbom Neuhausov in M. imacul.

Na evang.strani sv.Jožefa in sv.Rosalije. Oltar sv. Sigismunda in Jožefa
sta iz kamna.Na oltarju sv. Jožefa sta dva prazna grba.

Na levi strani je oltar ~~M. Loretto~~ M. Dolorosae. Pod pevskim korom Križev oltar. Na desni str. v ladji pa oltar M. Loretto.

Dolžina sr. ladje in prezbit. je 18. klafter. Vsaka str. ladji pa je dolga 15. klafter in 4.50 čevljev. Širina skozi vse ladje 7.50 klafter.

Zakristija stoji na sev. zap. podolžni stranici ladje. V njej sto ji majhn gotška kapelica, ki na vseh streh straneh nosi grb celjskih grofov. Znak, da so jo postavili ~~XXIX~~ ti grofje. Zelo potrebna restavracije.

Cerkev ~~xx~~ je obdajala obzidje in voge nima stolpiči - tabor.

Župnik Krzinič (1814-1832) je dal podreti nekaj stolpičev in velik del obzidja. V enem teh stolpičev je stanoval vikar. Župnišče so postavili po-
zneje jezuiti.

Cerkev je poznogotska dvoranska c. Zgrajena med 1375-1500.

Travijo, da je tu že l. 1230 stala cerkev oz. kapela.

Običaj se navaja l. 1424 kot letnico dograditve cerkve. Povodenje se pri tem opira na destvo, da je l. 1424 umrl capellanus capelle B.M. in Neustift pokopan v cerkvi. Pod imenom kapela, je verjetno mišljena prvotna kapela.

Znano pa je, da so nekoč vse c. imenovali Capellae.

Kot ustanovitelji te c. se omenjajo ptujski gospodje, katerih grb (narobe obrnjeno sidro) se nahaja v predvežju cerkve. Gotovo pa so pri ~~gradnji~~ gradnji c. sodelovali tudi grofje celjski, kajti tudi njih grb se nahaja v predvežju. Torej so morali to biti Bernhard III. Ptujski, ki je umrl l. 1425, njegov sin Friederich, ki je kot zadji član družine umrl l. 1438 in Herman I. Celjski (+ 1434) in Fridrik II (+ 1454) Celjski.

Poleg dveh nagrobnikov: duhovnika Nicolausa + 1424 in Mathiasa Plešnika + 1751, so v c. še sledeči nagrobniki:

~~nagrobnik iz rdečega marmorja~~ Sigmunda Ritter von Neuhaus, ki je vzidan v steno leve str. ladje in ima napis: Nach Christus gepurt tausent CCCC und in dem XXIX iar ist hie begraben des mittichs nach Mia. dni (Misericordia domini) der edl vest ritter her Sigmund von Newhaws aus dem Schelicht

re.i.pa.Ta Ritter je to ustanovil kaplanijo.

L.1655 so prosili Jezuitin~~ix~~ denarne pomoči, da bi popravili cerkev.

L.1660 je bil narejen gl.oltar.

L.1685 je strela udarila v zvonik, ga sežgala, kot tudi del c. strehe in pr tem uničila 4 zvonove, uro in orgle.

Novi zvon, ki so ga nato dali vlit~~i~~ ima napis: Fulmine defluxi icta trisul-
ca tonantis. Virginis auspicio, dissipata tela Jovis.1690

Ustali 4 zvonovi so iz l.1707,1713,1754,1763.

Za časa kugo l.1682 so se okoliščani zaobljubili postaviti kapelo sv. "save-
rija. Oltar v kapeli je naredil Franz Christopher Reis, kipar iz Maribora.

Na parapetu pevskega kora je l.1699, verjetno so ga takret restavriral~~i~~, po
požaru l.1582.

L.1852 nov ~~ix~~ tabernakel na gl.oltarju.

Župnijske knjige: od ustanovitve fare dalje, t.j. od l.1786.

Ign.Orožen: Das Bisthum und die Diözese Lavant, l.del.1875,
str.491 -510.

str.17 fotografija notranjščine

str.20 risba zunanjščine / slikal I.Grohar/

str. 48 foto pogled na P.goro.

Dom in svet, l.1896.

Wir haben in Steiermark noch ein reiches, bei Vielen vollkommener gestaltetes, und dieses treffen wir im Süden unseres Heimatslandes, an der Praeffkirche Maria Neustift bei Pettau. (Siehe Beilage zu voriger Nummer, Fig. 2.) Die Kirche selbst, welche sammt diesem Ciboriums-Altar in den "Mittheilungen der k.k. Zentral-Kommission", XV Jahrg., schon beschrieben wurde, ist eine unserer hervorragendsten gothischen Kirchenbauten mit den Stylformen des 15. Jahrhunderts, dreischiffig, das Hauptschiff und die Abseiten im Osten polygon geschaffen, in der Anlage sehr über einstimmend mit Strassengel (aus dem 14. Jahrh.), doch ungleich grösser an den Dimensionen (innere Länge 109', Breite 45', Höhe im Hauptschiffe 44'), höchst fremdlich auf einem Berge über Rebengründen und Buchenwald gelegen. Muchar verweist ihre Gründung in die Zeit um 1424 - aus nicht angegebenen Gründen; aus diesem Jahre datirt sich wenigstens der Grabstein eines Nikolaus "capellanus capelle B. M. in Neustift.", den die Kirche noch bewahrt. Im Jahre 1471 ging Kirche aus dem Verlasse der Herren von Pettau, ihrer Hauptgründer, durch den Kaiser in die Herrschaft des Hochmeisters des St. Georgen-Ordens, Johann Siebenhinter, über; war also jedenfalls schon ausgebaut.

Im 17. Jahrhundert fand sich die Kirche in dem Besitze der Jesuiten, welche, nachdem sie 1655 um Regierungs-Subvention zur Erhaltung des Kirchengebäudes gebeten hatten, mancherlei Änderung, die nicht zu Gunsten des Styles der Kirche ausfiel, einführten. Die schlimmste davon betraf den Hochaltar im Jahre 1660. (Opomba: Ich entnehme diese Daten der verdienstlichen Beigabe historischen Inhaltes zu dem Lavanter Schematismus von 1875.)

Gewiss hatte diese schöne Kirche einst auch wichtigsten Bestandtheil, den Hochaltar, in altgewohnter und kirchlich gewollter Vollständigkeit, nämlich als konsekrirte Mensa. Wenn man aber jetzt dem Hochaltar daraufhin untersucht, so zeigt er sich wohl als aus Marmor verkleideter breiter Bau, aber in der liturgisch geforderten Sache doch nur als Nothbehelf; denn in der prunkenden Marmorchülle nur ein einfaches Portatile.

Der alte Hochaltar wurde also abgerissen, aber glücklicher Weise ist er nicht verschwunden. Wir finden ihn und mit ihm auch sein ursprüngliches Ciborium ausser der Kirche, wo er in der Ecke zwischen Sakristien und Nordwand der Kirche nun Tage einer babylonischen Gefangenschaft zubringen. Gewiss, da kann Irrthum obwalten, dieses

kleine "Kapellchen im schönen, rein gotischen Style" --

wie es von geschätzter Seite für die Kenntniss der Lavanter Diözese öffentlich beschreiben wurde - ist das alte ciborium.; nur sind seine vier freistehenden Säulchen, die es über der Mensa zu halten bestimmt waren, jetzt in ordinäre Seitenmauern eingebettet, und über dem einst flachen Abschlusse in der Höhe erhebt sich nun eine ~~Giebel~~ Giebelaufmauerung sammt Ziegeldach, zwei ganz bettelhafte Zuthaten, in's Asyl diesem armen Verbannten mitgegeben, damit er, einst nur nur geschaffen in seinen zarten Formen unter schützenden Obdache im Hause Gottes zu dauern, nun der Unbill der Stürme im Freien nicht gar so schnell erliege. Und das Altarchen darunter mit schöner Mensaplatte, und Reliquien - Sepulchrum ist der alte Hochaltar; man liest auch an ihm deutlich die Ursache, warum er nicht länger mehr konnte im Amte sein: er ist wohl kein an den Dimensionen seiner Deckplatte. Darum war er den Herren zu unansehnlich, zu unbequem; dessenungeachtet belibt es immer sehr befremdend, dass man sich nicht scheute, mit demehrwürdigen Stücke einer Kirche, dem rechten Siegel der Weihe, dem Grundsteine ihrer heil. Bestimmung, so leicht tabula rasa zu machen.

Sehen wir uns das ehemalige Hochaltar-ciborium, das jetzt, wie gesagt, zur Gestalt einer kleinen Kapelle verbaut ist, unsere Beilage aber im Sinne des ursprünglichen Bestandes wiedergibt 6 Op. Leider, muss man eingestehen, ist das durch Versehen desjenigen, der nach photographischen aufnahmen den Altar zu zeichnen hatte, die Zeichnung in manchen Stücken, den Verhältnissen der Höhe des Aufbaues, der Ausdehnung der Mensa, unrichtig; aber es möge sich eine Gelegenheit finden, in einer späteren Wiedergabe dies zu verbessern.) näher an, so repräsentirt es sich uns als ein ganz tüchtiges Werk des 15. Jahrhunderts, für dessen Ursprung auch bei Bauzeit der Kirche massgebend ist; in seinen Wappenschildern enthält es das Wappen der Grafen von Cilli (ausgestorben 1456). Sein Aufbau ruht auf achteckigen, unverjüngerten Säulchen mit einfachen Gockeln, aber schön skulptirten Kapitälchen figuralen Inhaltes. Über diesen erheben sich die vier Eckstücke, welche Figurennischen mit Miniatur-Baldachinen darüber bilden. Dazwischen macht die Verbindung je ein spitzbogenpaar aus, zusammen unter einem geschweiften Bogen (Eselsrücken) gefasst; ihre Öffnungen sind mit zierlichen Masswerke erfüllt, welches sammt den Schenkeln der grossen Bogen auf den starken Verankerungsstangen des Ganzen aufsitzt; Masswerksgestände verzieht auch die freien Bogenzwickel

unter dem Schlussgesimse. Die Decke im Innern ist bewirkt durch ein Sterengewölbe mit zarten Rippen, acht gegen die Hauptbogen sich öffnenden Stichkappen, hat aber durch die Verletzung ~~aus~~ seiner ursprünglichen Lage viel von seiner geometrischen Genauigkeit eingebüsst.

Es wäre wohl - Schade, stünde diesem Werke nichts Besseres bevor, als in einer kurursprünglichen Weise so fremdartigen Gestalt bestehen und am Ende dem Ruin ~~u~~ überschnell entgegensehen zu müssen. Als der alte Hochaltar ist es ja einwerthvolles historisches Dokument für die Pfarrkirche, zugleich ein ~~alt~~ seltenes, archäologisch wichtiges Beispiel der alten Altar-Ciborien.

Der Kirchenschmuck. Blätter des christlichen Kunstvereins der ~~pi~~özese Seckau VI. Jahrgang, Nr. 11, 1875, Seite 149, 150

Die Pieta des Hochaltars von Weizberg • Der Kirchenschmuck, 1893, XXIV Jahrgang, Nr. 6. S. 68. Fig. S. 67.

Dr. Fr. Kovačič: Historični portreti na oltarni podobi župne cerkve na Črni ali Ptujski gori.

ČZN. XVII. 1922 str. 57 - 76.

Začetkom aprila 1. 1927. si je pridobilo Ptujsko Muzejsko društvo od zasebnega lastnika staro oljnato sliko s Ptujске gore.

Slika je $81\frac{1}{2}$ cm dolga in $58\frac{1}{2}$ cm visoka, je slikana na preprostem debelém platnu in kaže na spodnji stranski ploskvi ter na zadnji strani še sledove nestrokovnjaškega prenovljenja. Slika sama na sebi ni nikaka umetnina, vendar dela po svoji originalni kompoziciji prijeto in v kljub res nemu dogodku, ki ga predstavlja, morda celo vesel vtis.

Dogodek nam pojasnjujejo predvsem sledeče besede pod sliko:

Anno 1741 in dieser gegend+ ein Unerhörtes Wetter+ entstanden So alles Verderwen Wolte hawen sich die Penachpahrten Bauern Verlowt und das Wetter und der Wind hat sich pesönftiget.

gebühr seiner Gemeinde, die am 6t August 1741 bei 50 Personen auf dem Rhoitzer St. Donatiberge verloren, weil sie dort durch einen Donner-
schlag getödtet samt anderen; deren mehr als 300 waren, nicht wieder
zurückgekehrt sind" /opomba: Gl. o tem tudi Orožen: Das Dekanat Rohitsch,
str. 130-132. Po rogaški mrtvaški knjigi je bilo na rogaškem pokopališču
pokopanih 28 oseb obojega spola iz župnije Sv. Vida, 23 pa na žetalskem
pokopališču. Po mrtvaški knjigi pri Sv. Vidu, jih je strela ubila 50,
od teh so tri spravili na domače pokopališče k Sv. Vidu/.

X Viktor Skrabar: Izvestja. Votivna slika s Ptujске gore.
ČZN. XXIII. 1928. str. 268-270.

Razpadanje ometa in delno tudi kamna v notranjščini naglo napreduje.
Freske na koru so že skoraj vse odpadle. Od figure škofov je samo še
del glave, vrh palice in spodnji del draperije, pa tudi to že odstop=
ljeno od osnove.

Stele, IV.A. 5.7.1947, str. 9'

Brixen - križni hodnik, freske. ^{oboke} ~~Okvirni~~ - elementi sorodni s ptujsko=
gorskimi. Važne v zvezi s ptujskogorskim problemom. (glej kart.)

Stele, IXA, 1950, str. 29-32'

Brixen - c. sv. Janeza.

Sv. Krištof bi utegnil biti zanimiv v ikonografskem smislu v zvezi
ptujskogorskega, ki ima svoj pendant na drugem mestu v hodniku.

Stele, IXA, 1950, str. 36'

Nad korom v križni kapeli je levo v krajini ^{francišek} vrhu okna pa poastrani stoječ križani na križu s peruti (Kerub) Vrhnji del je popolnoma uničen. Nad lokom iz južne ladje v ^{triževo} kapelo sta desno in levo po ena figura, danes brez glav odrezane po lesenem koru.

Leva figura stoji, odeta je v bel na rdečkast nadahnjene pluviale s široko zlato borto in zlato sponko pod vratom, podšivka je vinsko rudeča, suknja svetlo sinja z levo roko se opira na palico verjetno škofovsko, kaj dela desna je narazloženo, brnjen je pol pproti desni.

Desna figura stoji obfrnjena pol k levi, verjetno ženska. ^U deta je v vinsko rudeč plašč, suknja je umazano sinja in na rokavih obšita z široko borto.

Desna roka je odbita, z levo drži bel pokončen kupi podoben predmet. Med figurama nad lokom je ostanek večvrstnega napisa v gotski frakturi. Slikarija je iste roke kakor sv. krištof na južni steni ob koru.

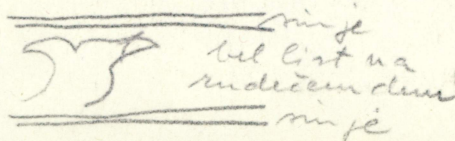
Pod slikarijo s Pieta je starejši omet, ki je bil nakljudan, ko so izvršili te slike. Na meji spodnjega roba slike s sv. Rozalijo in Pieta se prikazuje spodnji kos črnega kroga z gotskim posvetilnim križem. Dokazi.

Na spodnjem robu sv. Rozaliije je vrsta podpisov. Hic fuit Vrbano de.....

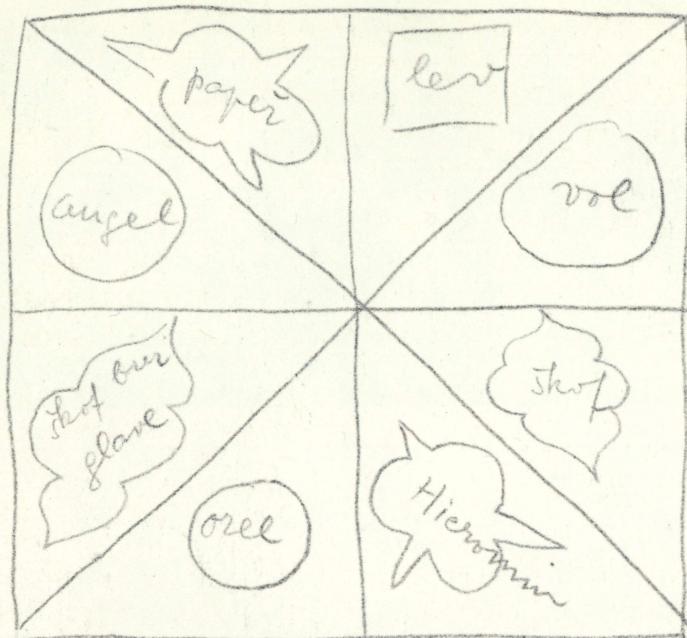
^U b napisu z letnico 1826 levo spod je naslikana (zarisana) roka, ki kaže na napis.

Ozadja slik socimnato rdeča tu in tam s plavim nadihom. Okviri slik na juž. steni steni so belo črno sivo profilirani z rumeno progo v sredi. prekinjajo jih

okrogli diski z rombastimi prekinitvami. Rebra imajo svetlo sinji hrbet in osnovno palico. Žlebasti zveza ima bele stilizirane liste na rdečem ozadju.

 ni je bel list na rdečem ozadju ni je

Notranji žleb rebra ima motiv delilnih prog med slikami v belo rumeni kombinaciji.

zapad

rdečim obrazom, dvema pramenoma las in dvodelno špičasto brado

Na slik sv. Miklavž obdaruje dekleta je podpisan Oswaldus....

Stele, XIII A, 30.5.1957, 10-12'

Polje na oboku je vsako obro-
ljeno s čipko belih deteljičastih
motivov na blede rudečem ozadju.
Notranja polja na katerih so figu-
re so temno rudeča (cimetasto) s
plavim nadihom. Okviri simbolov
evangelistov so različno obde-
lani. Trije odgovarjajo delilnim
pasovom med slikami. Trije pa so
nekako mavričasti.

Ozadja pozlačena na pleteninasto
puncirano ozadje.

Nad lokom, ki se ~~sepi~~ odpira v juž.
ladjo sta dva bela angela, ki
razprostirata Veronikin prst z roza

Dunaj, dvorni muzej št.5,6,7 v I.nadstr. Angel oznanenja, sv. Janez Ev. in sv.škof iz Grosslobninga Staj. iz okr.1400 izraziti predstavniki mehkega sloga v plastiki, označujejo milje ptujskogorskih skulptur. Posebno angel v zanešenem držanju glave spominja na grbonosce na Ptujski gori.
Stele, XVA, 1933,46

Primerjave arhit. detajlov c.sv.Sebalda v Nurnbergu z onimi na Ptujski gori- pojevanje širine arkad slopov, ki proti vzhodu pojema s koraki merjeno 12-10-8-6 korakov odprtine, kar povzorča podoben vtis kakor na Ptujski gori.
(Stele, XXVIII A, 1961,1

Ustanovitelji gospdoje Ptujski, Bernard III + 1421 in žena Valpurga, po Steg. hči Hermana II Celsjkega

Verona S.Zeno Magg - Na sev. steni prezbiterija desno od str. vrat je belik Krištof iz 2.pol.14.stol. ki spada tudi po kretnji v pogojnik ptujskogorskega.

Stele, XXXA, 13.6.1954,8

Verona-S.Anastasia -Na steni desno od oltarja sv.Krištof po tipu, kretnji in obleki soroden ptujskogorskemu, kot njegovo dalnje izhodišče, čeprav manj razgiban.

Stele, XXXA, 13.6.1954,8